

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

25/91

Sahan alasiltamies hukkuu tukkialtaaseen

työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

1. Tapahtuman kuvaus

Tukkien nostossa tukkialtaasta lajittelukuljettimelle työskentelevät alasiltamies, yläsiltamies ja siltanosturin kuljettaja. Kettin-geillä toisiinsa kytketyt tukkiniput työnnettään moottoriveneellä altaaseen. Alasiltamies vetää vinssillä niput siltanosturin ulottumisalueelle, irrottaa nipuilla liikkuen kettingit, jotka sitovat niput toisiinsa ja aukaisee nippujen sidoslangat. Kaksi ponttoonisiltaa rajoittavat nostoalueen altaaksi; vinssit sijaitsevat ponttooneilla, sahalta päin katsottuna oikeanpuoleinen erillisellä ponttoonilla (kts. piirros).

Työtaturma sattui lokakuussa aamuvuorossa. Kello 7.35 olivat tukit loppuneet lajittelypöydältä. Siltanosturille ei ollut altaassa avattua nippua nostettavaksi, joten yläsiltamies K.K kävi altaassa valmistamassa nipun nostoa varten. Alasiltamiestä ei näkynyt; tilanne ei K.K:ta huolestuttanut, koska alasiltamies (N.N) oli saattanut pois-tua sosiaalituloihin. Linja seisahtui uudele-n tukkien loputtua klo 7.50. N.N:n etsintä oli tällöin jo käynnistynyt. K.K:n hälyttämänä olivat venemiehet ryhtyneet etsimään N.N:ää altaasta (puoshaalla naaraten) n. klo 7.40. Alueen työnjohtajalle oli ilmoitettu alasiltamiehen olevan kateissa. Työnjohtaja hälytti tehtaan palopäällikön ja tämä puolestaan kaupungin palokunnan klo 8.00. Etsinnän alettua tarkastettiin sosiaali-tilat, ruokala, terveysasema, terveyskeskus, keskussairaala ja kotipuhelin. Vaatekome-ro purettiin auki ja siellä todettiin olevan pelastusliivit ja siviilivaatteet.

Pelastussukeltaja etsi N.N:ää oletetulta hukkumispaikalta 1,5 tuntia. Työtilanteen arvioitiin merkeistä päätellen liittyneen nippujen vetoon oikeanpuoleisella vinssillä. Palolaitos lopetti etsinnän tuloksettomana n. klo 9.30.

Tämän jälkeen etsintää jatkettiin työnte-kijöiden toimesta ponttoonisillalta ja ve-neistä käsin. N.N tarttui puoshakaan n. klo 13.25 oikeanpuoleisen vinssin ponttoonisil-lan vierestä (kts. piirros, kuvat 1—4).

2. Hukkumiseen johtaneita tekijöitä

Ei pelastusliivejä

Alasiltamies ei käyttänyt pelastusliivejä. Kuusi vuotta aiemmin oli työsuojelupiirin tarkastuspöytäkirjan perusteella annettu sahalla seuraava määräys:

”... työntekijöiden käyttää pelastusliivejä tukkien lajittelukuljettimella ja muuallakin vesialueella missä on ve-teen putoamisen ja hukkumisen vaara.

Em. johdosta on hankittu ns. auto-maattisesti täyttyvät pelastusliivit, joita käyttävät:

- siltamiehet (2)
- vesitraktorin apumies
- hinaajan kansimies

— tukkien vedestänostajat (2)

— sahan siltamiehet

”Perinteisen” mallisia pelastusliive-jä käyttävät muut vesialueella liikku-vat työntekijät mm. vesitraktorin kul-jettaja ja kolmas nostomies nipuille mennessään.

Pelastusliivien käyttöä tulee tehok-kaasti valvoa.

Käytön laiminlyönneissä sovelle-taan ... tehtaiden ”Työsäännöt ja jär-jestyksenpito” menettelyohjetta”.

N.N on saattanut ponttoonilta (tai nipul-ta) pudotessaan kolhaista päänsä eikä si-ten pystynyt pelastautumaan. N.N oli uima-taitoinen.

Tukkialtaalla työskentelevillä oli käytös-sä sahalla kehitetyt, kenkiin kiinnitettävät liukuesteet.

Valvonta

Puutteisiin pelastusliivien käytössä oli puututtu määräyksen antamisen jälkeen. Liivit olivat käyttäjien mielestä epämukavat ja kesällä tukalat, koska nipuilla ja silloilla joutuu jatkuvasti liikkumaan ja hyppimään (kts. kuva 4). Käytöstä oli hiljalleen luovuttu eikä valvonnassa sovellettu työsäännöissä määriteltyä menettelyohjetta.

N.N:n työkokemus

N.N oli työskennellyt sahalla 30 vuotta, siitä 15 vuotta tukkialtaalla, jossa taas mie-hitys oli ollut sama viimeiset viisi vuotta.

3. Vastaavien työtaturmien välttäminen

3.1 Pelastusliivien käyttö ja valvonta

Pelastusliivien käyttöön on opastettava ja käyttöä valvottava. Käyttömääräysten mu-kaista työsääntöjen edellyttämää menette-lyä on sovellettava jo ensimmäisessä lai-minlyönneissä.

Käytössä tulisi olla eri mallisia pelastus-liivejä, jolloin yksilöllinen käyttömukavuus paranee ja työliikkeisiin sopiva malli on mahdollista valita.

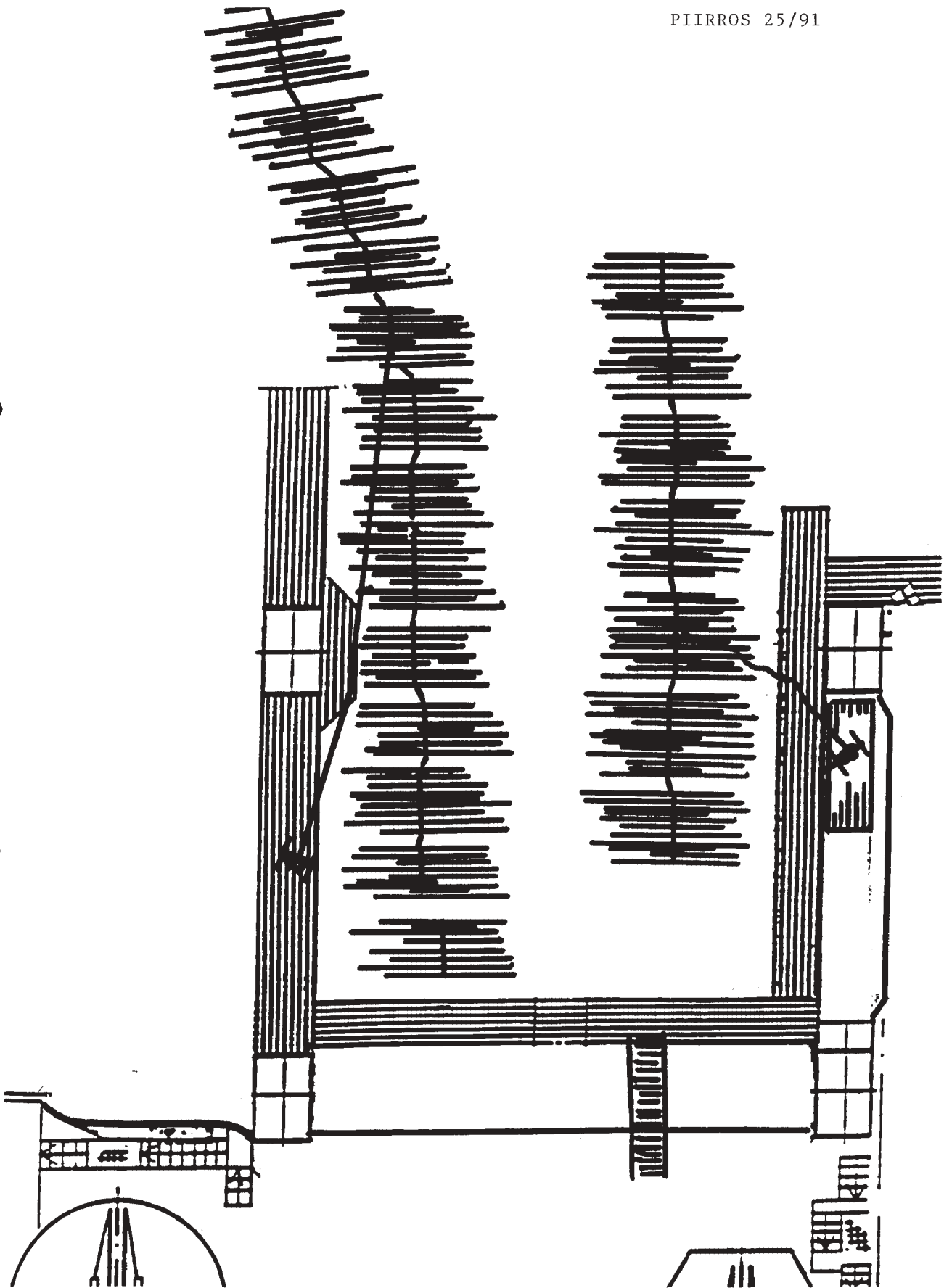
3.2 Liukkaus

Liukkaiden poistamiseen ponttoonisilloilta erityisesti talviaikaan tulee kiinnittää huomiota.

3.3 Nippujen käsittely

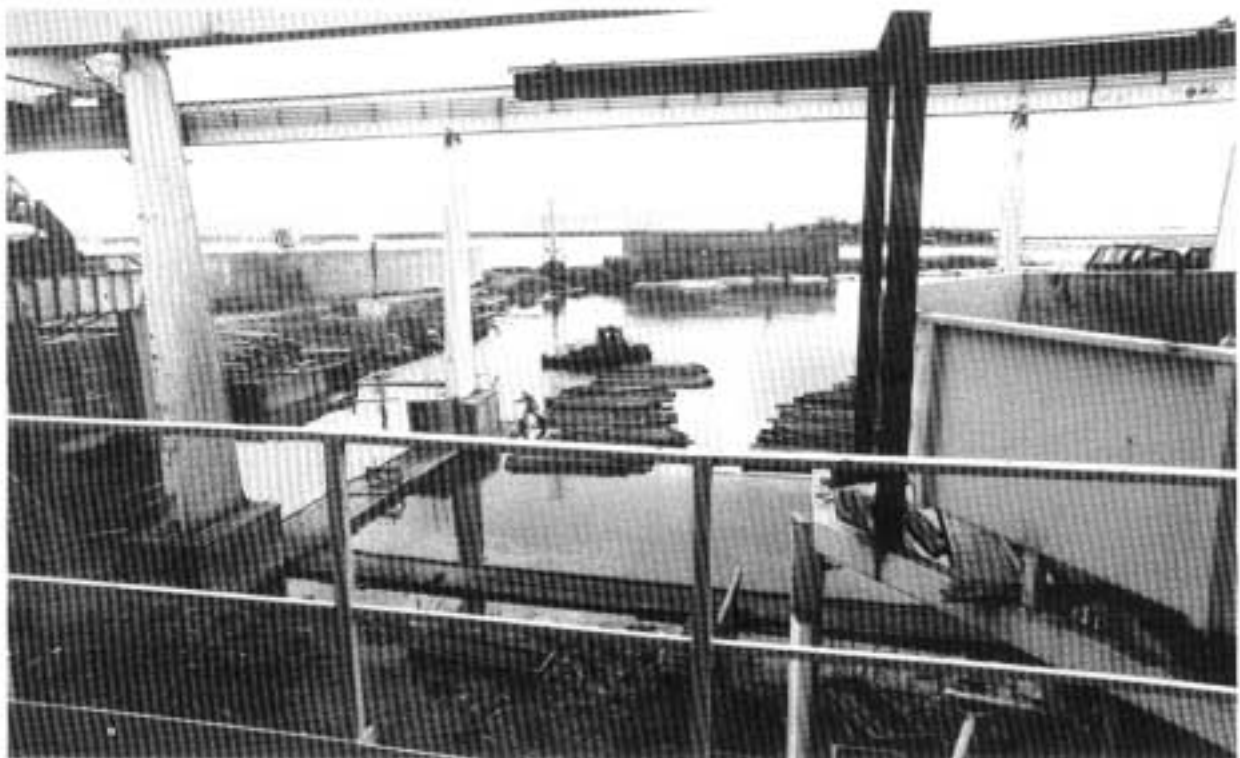
Erityinen vaaratekijä on työskentely nippu-jen päällä kettinkejä irrotettaessa. Nippujen käsittelyssä tulisi pyrkiä sellaiseen tekni-seen ratkaisuun, jossa tarve työskennellä nippujen päällä kokonaan poistetaan.

LIITTEET
Piirros
Valokuvia

Kuva 1. Tukkiallas. Nuoli osoittaa oletetun putoamispaikan.

Kuva 2. Tukkiallas kuvattuna lajittelupöydän tasolta.

Kuvat 3 ja 4. Työskentelyä tukkialtaalla.

**Tapaturmavakuutus-
laitosten Liitto**

Bulevardi 28
00120 Helsinki
puh. (90) 680 401